

ÖSTERBOTTENS FÖRSVARSGILLE - POHJANMAAN MAANPUOLUSTUSKILTA rf

TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2019

1. YLEISTÄ

Kulunut vuosi oli killan 39. toimintavuosi. Toiminta on edennyt vuosikokouksen 13.3.2019 hyväksymän toimintasuunnitelman yleislinjojen mukaisesti. Vaasan Sotaveteraanimuseo ja sen näyttelytoiminta ovat edelleen keskeisessä asemassa killan toiminnassa. Museon perustamisesta tuli Tammissunnuntaina 27.1.2019 kuluneeksi 20 vuotta. Tapahtumaa juhlistettiin pienimuotoisella kutsuvierastilaisuudella, johon liittyi Kansallisarkiston tuottaman erikoisnäyttelyn Pro Finlandia IV avajaistapahtuma. Killan vuonna 2016 saaman Urlus-säätiön tunnustuspalkintoon perustuvaa tasevarausta on edelleen purettu sekä Vaasan Sotaveteraanimuseon että killan yleistoiminnan investointi- ja käyttömenoihin. Yhteistyö Pohjanmaan aluetoimiston sekä vapaaehtoisen maanpuolustuksen järjestöjen kanssa on ollut runsasta ja edelleen vahvistunut. Paikallis- ja aluetasolla tiiveintä yhteistyö on JP 27 Perinneyhdistyksen Vaasan osaston kanssa. Valtakunnallisesti kilta on merkittäväällä panoksella mukana Maanpuolustuskiltojen Liiton sekä Suojeluskuntien ja Lotta Svärdin perinteiden liiton toiminnassa. Jäsenhankinnassa on jatkuvasti tehostamistarvetta.

2. MAANPUOLUSTUSTIEDOTUS

Killalla on kaksi jäsenistölle tilattua jäsenlehteä, valtakunnallinen Maanpuolustuskiltojen liiton tuottama Maanpuolustaja (kaksi numeroa vuodessa, toinen vain digitaalisena) sekä alueellinen Pohjanmaan Maanpuolustaja (neljä numeroa vuodessa sekä painettuna että digitaalisena). Killan jäsenille on lähetetty postitse vuosikokouskutsun yhteydessä kertomus edellisen vuoden toiminnasta sekä kuluneen vuoden toimintasuunnitelma. Niille killan jäsenille, joiden sähköpostiosoite on tiedossa, on toimitettu tiedotteita ajankohtaisista tapahtumista sekä välitetty Maanpuolustuskiltojen liiton sähköisiä tiedotteita. Pohjalaisessa, Vasabladetissa, Maanpuolustaja- ja Pohjanmaan Maanpuolustaja-lehdissä, Parole- ja Vapausoturi-lehdissä sekä Kustveteranen – Rannikoveteraani ja Sotaveteraani-lehdissä on ollut useita uutisia ja artikkeleita killan ja Sotaveteraanimuseon toiminnasta. Lehtien toimintapalstoja on hyödynnetty tiedotuksessa. Sekä killalla että Sotaveteraanimuseolla on käytössä verkkosivut. Verkkosivuilla on osiot myös ajankohtaistapahtumille.

3. VARUSMIEHET

Kainuun prikaati, Porin prikaati (Niinisalon varuskunta) ja Uudenmaan prikaati ovat jakaneet killan levykkeitä kunniakirjoineen ansioituneille pohjalaisille varusmiehille.

4. TAPAHTUMAT

- Killan Vuosipäivänjuhlaa on 2000-luvun alusta lukien vietetty alueen maanpuolustusjärjestöjen yhteisenä Tammisunnuntain juhlaan tammikuun viimeisenä sunnuntaina Vaasan Kaupungintalolla. Kertomusvuonna päivän ohjelma oli tavanomaista juhlavampi, sillä killan ylläpitämän Vaasan Sotaveteraanimuseon toiminnan aloittamisesta tuli Tammisunnuntaina 27.1.2019 kuluneeksi 20 vuotta.

Kasarmintorin Perinnemuurilla suoritettiin perinteinen seppelleenlasku klo 15. Puheenjohtajisto laski havuseppeleen Päämaja 1918 -muistolaatan kohdalle kunnioittamaan alueella tehtyä maanpuolustustyötä. Maanpuolustusjärjestöjen lippulinnassa oli kirpeässä pakkasessa mukana 20 järjestölippua.

Museossa järjestettiin klo 15.30 alkaen pienimuotoinen juhlahetki museon 20 vuoden toiminta-ajan ja uuden näyttelyn avajaisten merkeissä. Puheenjohtaja Virtanen kertoi lyhyesti museon perustamisesta ja painotti erityisesti sotaveteraanien panosta sekä museon perusaineiston keräämisessä että museotilojen kunnostamisessa ja aineiston näyttelykuntoon saattamisessa. Killan kunniapuheenjohtaja ja museohankkeen päätoimija, kanslianeuvos Holger Strandberg ilmoitti tilaisuudessa valmiutensa lahjoittaa kunniamerkkinsä museon kokoelmiin myöhemmin sovittavalla tavalla. Kansallisarkiston pääjohtaja, valtionarkistonhoitaja Jussi Nuorteva suoritti vuoden 2019 erikoisnäyttelyn Pro Finlandia IV avauksen, näyttely on Kansallisarkiston tuottama. Museo sai vielä vastaanottaa eräitä tervehdyksiä. Tilaisuus päättyi kuohuviini- ja cocktail-pala tarjoiluun. Museon 20-vuotista toimintaa ja päivän juhlatilaisuutta on kuvattu Maanpuolustaja-lehden artikkelissa http://lipas.uwasa.fi/~itv/publicat/Maanpuolustaja_1-2019.pdf.

Kaupungintalon juhlassa klo 17 kuultiin juhlapuhujana Porin prikaatin komentajaa, eversti (sittemmin prikaatikenraali) Mika Kalliomaata. Kalliomaan aiheena oli "Olemme kaikki maanpuolustajia". Laivaston soittokunta esitti runsaasti musiikkia, laulusolistina esiintyi diplomioopperalaulaja, sopraano Katariina Korkman. Ainekirjoituskilpailussa palkittiin 9 kirjoittajaa, parhaan aineen kirjoittanut Daniel Mitts (Korsholms gymnasium) esitti juhlassa aineensa "Farfars gevär". Killan ansioristillä palkittiin keskeisiä yhteistyötahoja edustavat puheenjohtaja Markus Anaja (Suojeluskuntien ja Lotta Svärdin Perinteiden Liitto) sekä yliluutnantti Tom Sundell ja toimistosihteerit Kirsti Tikka (Pohjanmaan aluetoimisto). Juhlapäivän ohjelmakokonaisuutta on tarkemmin kuvattu Pohjanmaan Maanpuolustaja -lehden artikkelissa http://lipas.uwasa.fi/~itv/publicat/PMP_1-2019.pdf.

- JP 27 Perinneyhdistyksen Vaasan osasto julkisti 27.2.2019 kirjan "Jääkärihaudat Pohjanmaalla ja Keski-Pohjanmaalla". Kilta oli hankkeessa yhteistyösapuolena mm. niin, että kirjan toimituskunnan jäsenet ovat myös killan jäseniä, toimituskunta kokoontui yhteisiin työkokouksiinsa Sotaveteraanimuseossa ja kiltta osallistui pienellä panoksella kirjan painatuskuluihin.
- Vuosikokouksen 13.3.2019 puheenjohtajana toimi Brage Forsstén ja sihteerinä Arja Rantanen. Kokous käsitteli sääntömääräiset asiat. Henkilövalinnoissa päätettiin jatkaa entisillä kokoonpanoilla lukuun ottamatta sitä, että Lars-Erik Häggman valittiin hallitukseen paikastaan luopuneen Gustav Geustin tilalle.
- Vaasan Kiltapiirin kevätkokouksessa 29.3.2019 kilttaa edusti puheenjohtaja Virtanen. Kiltapiirin uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Jan-Erik Juslin, Timo Koukku jatkaa varapuheenjohtajana.

- Vaasan Kiltapiiri vietti 6.4.2019 Sotilaskodissa 25-vuotisjuhlaansa. Puheenjohtaja Juslin kertoi Kiltapiirin synnystä ja toiminnasta, Kiltapiirin pöytästandaareja luovutettiin pitkään Kiltapiirin toiminnassa aktiivisesti mukana olleille henkilöille. Tilaisuudessa oli myös kahvitarjoilua. Killan jäsenistä oli useita henkilöitä paikalla, monelle heistä luovutettiin Kiltapiirin pöytästandaari.
- Vaasan Kiltatalon kevätkokouksessa 10.4.2019 kiltaa edusti puheenjohtaja Virtanen.
- Maanpuolustuskiltojen liiton liittovaltuusto kokoontui 13.4.2019 Kouvolassa. Liittovaltuuston jäsenet Timo Koukku ja Jan-Erik Juslin osallistuivat kokoukseen.
- Kansallista Veteraanipäivää vietettiin Vaasassa edellisen vuoden tapaan Suomen Vapaudenpatsaalla erityisesti sotaveteraaneille kohdistettuna tapahtumana 27.4.2019. Edellisenä päivänä järjestettiin Huutoniemen koulussa oppilaille veteraaneista kertova tilaisuus. Kilta oli tapahtumien järjestelyissä aktiivisesti mukana. Tapahtumia on kuvattu Pohjanmaan Maanpuolustajan artikkelissa http://lipas.uwasa.fi/~itv/publicat/PMP_2-2019.pdf.
- Perinteinen Jääkäriseminaari järjestettiin Suomen Jääkärimuseossa Kauhavan Korttesjärvellä 28.4.2019. Killan jäsenistöä oli lukuisasti seminaarin osanottajina.
- Kaatuneiden muistopäivää vietettiin 19.4.2019 perinteisin menoin. Killan lippu (Ilkka Virtanen) oli mukana lippulinnassa kunniakäynnillä Vaasan sankarihaudoilla.
- Suojeluskuntien ja Lotta Svärdin Perinteiden liiton vuosikokous järjestettiin 22.5.2019 Riihimäen lasimuseossa. Puheenjohtaja edusti kiltaa liittokokouksessa. Hänet valittiin myös jatkamaan liiton varapuheenjohtajana vuodet 2020–2021.
- Puolustusvoimain lippujuhlapäivän 4.6.2019 vietto oli Vaasassa tavanomaista vaatimattomampi, koska Pohjanmaan aluetoimiston henkilöstö oli muualla toimialueellaan. Aluetoimisto järjesti kuitenkin lipunnoston ja seppeleenlaskun Perinnemuurille aamulla. Killan lippu (Pasi Jussila) oli mukana tilaisuuden lippulinnassa.
- Pohjanlahden Laivastokilta järjesti Valtakunnalliset Laivastokiltapäivät Vaasassa 9.-10.8.2019. Killan jäsenistöä osallistui sekä tapahtuman järjestelyihin että itse tapahtumaan. Ohjelmaan kuului mm. tutustuminen Vaasan Sotaveteraanimuseoon. Laivastokiltapäivien tapahtumia on tarkemmin kuvattu Pohjanmaan Maanpuolustajan artikkelissa http://lipas.uwasa.fi/~itv/publicat/PMP_3-2019_17.pdf.
- Vaasan läänin maanpuolustusyhdistys järjesti 3.-4.9.2019 opinto- ja tutustumismatkan Uudenmaan Prikaatin Dragsvikin varuskuntaan sekä Hangon Rintamamuseoon ja Harparskogin puolustuslinjalle. Kilta oli osapuolena matkan järjestelyissä ja enemmistö osanottajista oli myös killan jäseniä. Matkaa on lähemmin kuvattu Maanpuolustajalehden artikkelissa http://lipas.uwasa.fi/~itv/publicat/Maanpuolustaja_2_2019_6-9.pdf.
- Vaasan Sotilaskotiyhdistys vietti 100-vuotisjuhlaansa 29.9.2019 Vaasan kirkossa. Kilta onnitteli yhdessä muiden maanpuolustusjärjestöjen kanssa juhlivaa yhdistystä Sotilaskodin diaesityksiä varten hankitulla valkokankaalla.
- Vaasan Kiltapiirin syyskokouksessa Sotilaskodissa 17.10.2019 kiltaa edusti varapuheenjohtaja Arja Rantanen. Hänet valittiin Kiltapiirin puheenjohtajaksi vuosiksi 2020–2021.
- Suojeluskuntien ja Lotta Svärdin Perinteiden liitto piti ylimääräisen liittokokouksen 22.10.2019 Helsingissä. Käsiteltävänä asiana oli tarkoitus antaa palautetta hallituksen suunnitelmille liiton perinnetyön kehittämiseksi ja uudelleen organisoitumiseksi. Puheenjohtaja edusti kiltaa kokouksessa.
- Vaasan läänin maanpuolustusyhdistys järjesti syyskokouksensa 29.10.2019 Vaasassa.

Useita killan jäseniä osallistui kokoukseen. Kokous kutsui killan kunniapuheenjohtaja Holger Strandbergin yhdistyksen kunniajäseneksi. Kokouksesta tarkemmin Pohjanmaan Maanpuolustajan artikkelissa http://lipas.uwasa.fi/~itv/publicat/pmmp42019_11.pdf.

- Maanpuolustuskieltojen Liiton liittovaltuusto kokoontui maanpuolustusjärjestöjen yhteisenä kokousviikonloppuna 16.11.2019 Turussa. Liittovaltuuston jäsen Arja Rantanen valittiin uudeksi liittohallituksen jäseneksi.
- Kilta järjesti yhteistyössä Vaasan Reserviupseeripiirin kanssa esitelmätilaisuuden ”Jäikö Suomi Talvisodassa yksin” Vaasan Sotilaskodissa 28.11.2019, puhujana oli professori Kimmo Rentola Helsingin yliopistosta. Tilaisuudesta tarkemmin Pohjanmaan Maanpuolustajan artikkelissa http://lipas.uwasa.fi/~itv/publicat/pmmp42019_12.pdf.
- Uuden Jääkärikirjan esittely museossa 29.11.2019, esittelijänä prikaatikenraali Asko Kilpinen (Jääkärisäätiö, JP 27 Perinneyhdistys). Museolle luovutettiin yksi kappale kirjaa kiitoksena hyvästä yhteistyöstä.
- Itsenäisyyspäivän 6.12.2019 tilaisuudet toteutettiin perinteiden mukaisesti, killan lippu (Pasi Jussila) oli mukana lippulinnauksessa sekä Perinnemuurin lipunnostossa että kunnia-käynnillä sankarihaudoilla.
- Killan kunniapuheenjohtajan, kanslianeuvos Holger Strandbergin kunniamerkkilahjoi-tukseen liittyvä lahjakirja allekirjoitettiin Itsenäisyyspäivänä 6.12.2019 Strandbergin ko-tona (Strandberg, Virtanen).
- Pohjanmaan aluetoimisto järjesti keskeisille sidosryhmilleen aamukahvitilaisuuden 10.12.2019 ravintola Kokokanassa Vaasassa. Paikalla olivat Porin prikaatin väistyvä apu-laiskomentaja eversti Asko Valta ja uusi apulaiskomentaja eversti Riku Suikkanen. Pu-heenjohtaja Virtanen oli kutsuttu tilaisuuteen maanpuolustusjärjestöjen edustajana.
- Latvian Kansallisarkiston edustajat Meldra Usenko ja Antra Mazura toivat arkiston tuot-taman näyttelyn ”Suomalaiset jääkärit Latviassa” museoon 11.12.2019 ja opastivat sen pystyttämässä. Näyttely viimeisteltiin esittelykuntoon 12.12.2019 Christian Petanderin johdolla. Näyttely on esillä museossa kesäkauden 2020 loppuun asti.
- Ainekirjoituskilpailun tulokset ratkaistiin 16.12.2019 museossa. Kilpailun toteutuksesta vastasi työryhmä, johon kuuluivat puheenjohtaja Virtanen killan edustajana sekä Chris-tian Ahlbom ja Arja Kujanpää asiantuntijoina. Osanotto kilpailuun oli runsasta. Palkinto-ja päätettiin jakaa 10 kirjoittajalle yhteisarvoltaan 1600 €.
- Jouluaaton kunniavartioon sankarihaudoilla killan vartiovuorolla osallistuivat puheen-johtaja Virtanen ja Pasi Jussila. Killan jäseniä osallistui kunniavartioon myös muiden jär-jestöjen vuoroilla.

5. KILLAN JA MUSEON VERKKOSIVUSTOT

Killan ja museon verkkosivustot otettiin käyttöön syksyllä 2016. Killan verkkosivusto on to-teutettu osana Maanpuolustuskieltojen liiton sivustoa. Killan sivusto löytyy osoitteesta www.mpkl.fi, sen osiosta Jäsenyhdistykset ja sieltä edelleen kohdasta Österbottens För-s-varsgille – Pohjanmaan Maanpuolustuskilta rf.

Vaasan Sotaveteraanimuseon sivusto on toteutettu erillisellä palvelimella ja sijaitsee osoit-teessa www.vaasansotaveteraanimuseo.fi. Killan ja museon sivustot on linkitetty keskenään niin, että lukija voi siirtyä sujuvasti sivustolta toiselle. Killan sivuston informaatio on suo-meksi, museolla on sivusto sekä suomeksi että ruotsiksi.

6. MUSEO

Vaasan Sotaveteraanimuseo on ollut toiminnassa 20 vuoden ajan, kuten edellä on todettu. Kevään ja kesän aikana museossa oli perusnäyttelyn lisäksi esillä Kansallisarkiston tuottama erikoisnäyttely Pro Finlandia IV: Suomen tie itsenäisyyteen, missä maamme itsenäistymiskehitystä tarkasteltiin erityisesti Venäjän ja Baltian maiden näkökulmasta. Kaudeksi 2019–2020 ei suunniteltu uutta erikoisnäyttelyä, vaan päätettiin panostaa perusnäyttelyn kehittämiseen erityisesti visuaalisuutta parantamalla. Vuoden lopussa tarjoutui kuitenkin yllättäen mahdollisuus saada museoon Latvian Kansallisarkiston tuottama kiertonäyttely ”Suomalaiset jääkärit Latviassa”, joka erityisen hyvin museon profiiliin sopivana otettiin kiitollisuudella vastaan. Näyttely on esillä koko kevät- ja kesäkauden.

Kertomusvuoden aikana saatiin päätökseen tiiviissä yhteistyössä Pohjanmaan poliisilaitoksen kanssa toteutettu uuden aselain vaatimusten mukainen museon asekoelman rekisteröintiprosessi. Prosessi on vaatinut suuren määrän työtä erityisesti asevastaavilta Gustav Geustilta ja Kaj Sandströmiltä. C-kaseteilla tallennettuina olleet sotaveteraanien haastattelut ja kertomukset digitoitiin Kansallisarkistolta ostettuna palveluna vuoden aikana.

Museon käyntimäärät ovat säilyneet korkeina. Museokäynnit ovat pysyvästi Vaasan ja Mustasaaren koulujen ohjelmassa. Erilaisia ryhmiä vierailee museossa opastetuilla kierroksilla runsaasti. Vilkastunut laivamatkailu on tuonut museoon ruotsalaisia ja jonkin verran myös norjalaisia vierailijoita. Yhteistyö Visit Vaasan kanssa toi kahden risteilyaluksen matkustajia yhteensä noin 200 museokäynnille. Tätä uutta yhteistyötä on tarkoitus jatkossa tehostaa.

Museon toimintaa on johtanut Per-Erik Fant yhdessä museotoimikunnan kanssa.

7. AINEKIRJOITUSKILPAILU

Kilta järjesti jälleen syksyllä 2019 Traditionsföreningen för IR 61 -yhdistyksen 1900-luvun lopussa aloittaman ainekirjoituskilpailun. Vuodesta 2000 lähtien kilpailun toteuttamisesta. Palkintojen päälahjoittajana on v. 2010 lähtien toiminut Vaasan Aktia -säätio. Vuonna 2019 jakosumma oli kokonaisuudessaan 1600 €. Asiantuntijoina toimivat lehtorit Christian Ahlbom ja Arja Kujanpää. Kilpailuun osallistui 20 kirjoitusta 8 eri koulusta. Tulokset julkistettiin ja 10 kirjoittajalle jaettiin palkinnot Tammissunnuntain maanpuolustusjuhlassa Vaasan Kaupungintalossa 26.1.2020.

8. LAHJOITUKSET

Kilta on vuoden mittaan saanut sekä esinelahjoituksia että apurahoja. Museon talous rakentuu pääosin lahjoitusten ja apurahojen varaan. Suurimmat tukijat ovat Vaasan kaupunki, Hedmanin Säätiö, Harry Schaumans Stiftelse, Vaasan Aktia-Säätiö, Maanpuolustuskiltojen Liitto ja Vaasan kauppakamarin Klockarsin rahasto. Vuoden aikana hyödynnettiin lisäksi aiemmin saatua Urlus-säätiön tunnustuspalkintoa.

9. EDUSTUKSET MUISSA JÄRJESTÖISSÄ

Pohjanmaan Maanpuolustuskilta on jäsenenä kahdessa valtakunnallisessa liitossa: Maanpuolustuskiltojen liitto (MPKL) sekä Suojeluskuntien ja Lotta Svärdin Perinteiden liitto (SLPL) sekä perustajajäsenenä kahdessa alueellisessa yhdistyksessä: Vaasan Kiltapiiri ja Vaasan Kiltatalo. Killan jäsenkunnasta Arja Rantanen, Timo Koukku, Teuvo Rodén (kevääseen

2019 asti) ja Jan-Erik Juslin olivat Maanpuolustuskiltojen Liiton liittovaltuuston jäseniä. Ilkka Virtanen oli Suojeluskuntien ja Lotta Svärdin Perinteiden Liiton hallituksen jäsen ja liiton varapuheenjohtaja. Ilkka Virtanen edusti kilttaa Vaasan Kiltapiirin ja Vaasan Kiltatalon hallituksissa. Jan-Erik Juslin oli Vaasan Kiltapiirin hallituksen puheenjohtaja ja Timo Koukku varapuheenjohtaja. Sami Salmivuori oli Kiltatalon hallituksen puheenjohtaja ja Raimo Latvala sen varapuheenjohtaja.

10. KOKOUKSET

Vuosikokous pidettiin 13.3. Vaasan Sotaveteraanimuseossa. Kokoukseen osallistui 13 killan jäsentä. Kokouksessa käsiteltiin sääntömääräiset asiat. Hallitus on kokoontunut 4 kertaa.

11. JÄSENISTÖ

Killan jäsenmäärä 31.12.2019 oli 72 jäsenmaksunsa maksanutta henkilöä. Jäsenmaksut peritään keskitetysti MPKL:n toimesta maanpuolustusjärjestöjen yhteisrekisteriä hyödyntäen.

12. HALLITUS JA TILINTARKASTAJAT

Puheenjohtaja	Ilkka Virtanen
Varapuheenjohtaja	Arja Rantanen
Muut jäsenet	Kaj Ericsson (rahastonhoitaja)
	Per-Erik Fant (museotoimikunnan pj)
	Lennart Johansson
	Gustav Geust (jäsen ja asevastaava 13.3. asti)
	Lars-Eric Häggman (14.3.alkaen)
	Kim Kurenmaa
	Erkki Paajanen
	Teuvo Rodén
	Kaj Sandström (asevastaava 14.3. alkaen)
	Filip von Schantz
Sihteeri	Arja Rantanen

Toiminnantarkastajat: KHT Hans Bertell ja Olavi Wetterstrand

Varatoiminnantarkastajat: Anders Knip ja Pekka Innilä